

Rapport Nr. 0605

Archeologienota

Herentals – Kruisstraat 22-24
Programma van Maatregelen

Inhoud

Inhoud.....	2
1 Administratieve gegevens	1
2 Gemotiveerd advies	2
2.1 Aanleiding vooronderzoek.....	2
2.2 Resultaten vooronderzoek	2
2.3 Afweging noodzakelijk verder vervolgonderzoek.....	8
3 Programma van maatregelen	8
4 Lijst met figuren.....	9
5 Bibliografie	9

1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2021-114
Projectcode Onroerend Erfgoed	Bureauonderzoek	2021C119
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Herentals
	Deelgemeente	Noorderwijk
	Straat	Kruisstraat 22 - 24
Kadastrale gegevens	Gemeente	Herentals
	Deelgemeente	Noorderwijk
	Afdeling	3
	Sectie	B
	Percelen	129M , 129L
Coördinaten	Noordwest	X: 182411.49 Y: 203257.82
	Noordoost	X: 182450.11 Y: 203244.46
	Zuidoost	X: 182375.82 Y: 203118.83
	Zuidwest	X: 182413.65 Y: 203097.90
Oppervlakte plangebied		6.037 m²
Oppervlakte bodemingreep		5.325 m²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

2 Gemotiveerd advies

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De opdrachtgever plant op de terreinen aan de Kruisstraat 22 – 24 te Noorderwijk (Herentals) een nieuwe woonontwikkeling waarbinnen 11 woningen worden gebouwd (fig. 1).

Zoals gezegd worden er 11 woningen voorzien in de ontwikkeling, waarvan één losstaande woning langsheen de Kruisstraat. Deze woning (woning 1) heeft een oppervlakte van ca. 175 m² (fig. 1). Woning 2 en 3 zijn halfopen woningen die zich eveneens langsheen de Kruisstraat bevinden. Deze woningen bevinden zich op de eerste en tweede verdieping van het gebouw en kennen beide een oppervlakte van ca. 180 m². Deze woningen beschikken over een terras dat zich uitstrekt op een groendak. Onder deze woningen bevindt zich de eerder vernoemde overdekte parking voor de bewoners van de ontwikkeling. Er worden 11 parkeerplaatsen voorzien alsook 22 fietsenstallingen. Aan de Kruisstraat worden drie parkeerplaatsen voor bezoekers voorzien. Woningen 4 tot 11 zijn rijwoningen die langs de nieuwe autoluwe weg worden gerealiseerd. Deze woningen hebben oppervlaktes van ca. 170 m² tot 199 m². De fundering van de woningen en overdekte parking wordt voorzien op een betonplaat op volle grond. De betonplaat wordt voorzien op een diepte van ca. 17.40 m +TAW. De funderingssleuven onder de draagmuren bevinden zich op een diepte van ca. 16.40 m +TAW. Elke woning wordt aan de voorzijde van de woning voorzien van een septische put. Deze wordt op een diepte van ca. 2,30 m onder het maaiveld uitgegraven. Aan de achterzijde van elke woning wordt een regenwaterput voorzien van 5.000 l. De regenwaterput kent een diameter van 2,10 m en wordt op een diepte van ca. 2,5 m onder het maaiveld uitgegraven.

Op woning 2 en 3 na, beschikken alle woningen over een private tuin met bijhorende berging. De overige buitenruimte wordt publiek ingericht. Ter hoogte van woning 7 en 8 wordt er een zwembad voorzien. De zwembad kent een oppervlakte van ca 70 m² en wordt tot op een diepte van ca. 1,5 m onder het maaiveld uitgegraven. De agrarische zone binnen het plangebied wordt als groenzone voorzien. De bestaande bomen ten noorden van het plangebied blijven staan.

Zoals aangegeven wordt de ganse ontwikkeling ontsloten via de Kruisstraat. Er worden twee betonpaden voorzien die de site toegankelijk maken. Eén betonpad wordt voorzien langs de voorzijde van de woningen. Naast dit betonpad wordt een strook in gewapend gras aangelegd, om de site toegankelijk te maken voor de brandweer. De andere pad wordt voorzien aan de achterkant van de tuinen. Voor de paden wordt een cunet uitgegraven op een diepte van ca. 0,5 m diepte.

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 6.037 m². De totale bodemingreep bedraagt 5.325m². Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd.

2.2 Resultaten vooronderzoek

De opdrachtgever plant de ontwikkeling van 11 woningen met bijhorende overdekte parking en toegangsweg, langsheen de Kruisstraat 22 – 24 in Noorderwijk. De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 6.037 m². De totale bodemingreep bedraagt 5.325m². Het plangebied is niet gelegen in een beschermde archeologische site of gebied waar geen archeologische waarden te verwachten zijn.

Lange tijd werd het plangebied gekarteerd als weideland dat aan de voorloper van de Kruisstraat was gelegen. Vanaf de topografische kaart van 1969 is er bebouwing te zien binnen de contouren van het plangebied. Het betreft een zestal gebouwen die zich voornamelijk ter hoogte van de Kruisstraat situeren. Het is niet duidelijk of het om de huidige bebouwing gaat of om eerdere bebouwing. Op de orthofoto die genomen werd tussen 2000 – 2003 is de huidige bebouwing en verharding reeds zichtbaar. De agrarische zone binnen het plangebied is braakliggend. De situatie binnen het plangebied blijft sindsdien ongewijzigd. Volgens de opdrachtgever beschikt de woning over een kelder. Zowel de omvang als de diepte van de kelder is onbekend. Over de funderingsdiepte van de gebouwen binnen de contouren van het plangebied is niets geweten. Tijdens het plaats bezoek kon vastgesteld worden dat de put onder we weegbrug een diepte kent van ca. 1.80 m. Over de dikte van de onderliggende betonplaat is niets geweten. Verder bestaat de buitenruimte voornamelijk uit verharding in beton. Tijdens het plaats bezoek kon eveneens worden vastgesteld dat de betonplaat tussen de serre en de weegbrug minstens 0,35 m bedraagt. Onder deze 0,35 m was eveneens verharding vast te stellen, waardoor de exacte dikte van het beton en onderliggende fundering niet kon bepaald worden (fig. 2).

De omgeving van het plangebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen de 12 m +TAW en 22 m +TAW. Het plangebied zelf situeert zich volgens het DHM tussen 17.10 m +TAW en 17.60 m +TAW. Het plangebied loopt binnen geleidelijk aan af vanuit zuidelijke richting het noordelijke deel van het plangebied. Vanaf de zone die gekarteerd is als agrarisch gebied, loopt het terrein sterker af in noordelijke richting.

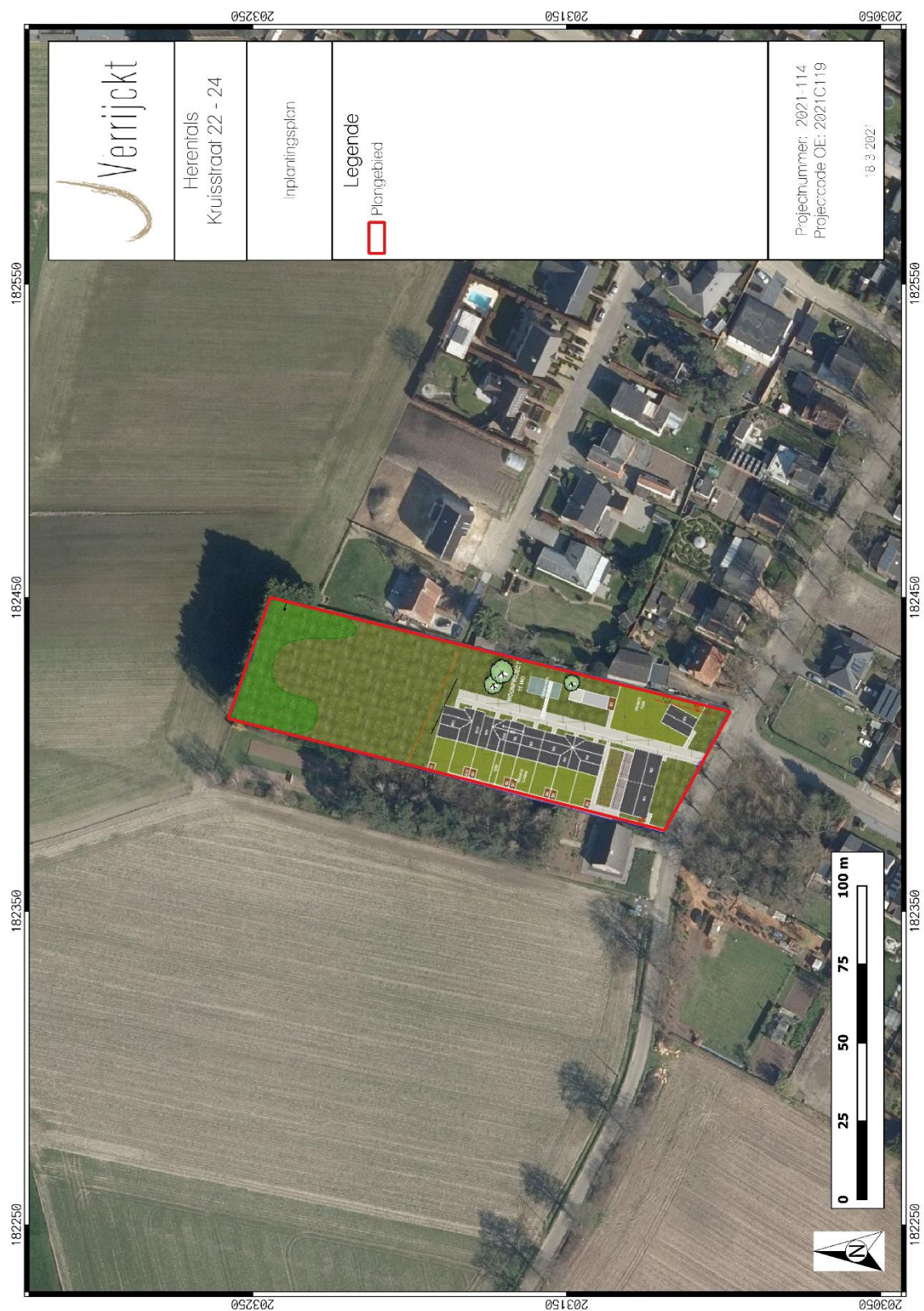
Op ca. 600 m ontspringt ten noorden van het plangebied de *'Riddersbergloop'*. Eveneens op ca. 600 m ten weste van het plangebied ontspringt de *'Deptloop'*. Beide beken komen op ca. 3.500 m ten zuidwesten van het plangebied samen in de *'Wimp'*. Een beek die op ca. 7.300 m ten zuidwesten van het plangebied uitmond in de *'Grote Nete'*.

Binnen een straal van 1.000 m werden zeven archeologische waarden aangetroffen in de CAI. Het betreffen voornamelijk waarden die teruggaan tot de Nieuwe- en de Nieuwste Tijd. Het betreffen twee vooronderzoeken met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven, waarbij archeologische waarden werden aangetroffen die teruggaan tot bebouwing uit de Nieuwe- en Nieuwste Tijd. Verder zijn de waarden binnen CAI voor andere periodes eerder beperkt.

Gezien de geringe archeologische waarden in de omgeving en de beperkte bebouwing in de omgeving van het plangebied, kunnen we op basis van de resultaten van dit bureauonderzoek enkel een **hoge verwachting** toeschrijven aan de **Nieuwste Tijd**. Op basis van de resultaten van de resultaten van de controleboringen die werden uitgevoerd in het kader van deze bureaustudie, konden we vaststellen dat het tertiaire niveau meteen onder een A-horizont aanwezig was. Op basis hiervan kunnen we besluiten dat het bodemarchief danig verstoord werd dat potentieel aanwezige archeologische waarden reeds onherroepelijk vernietigd werden.

Tijdens het plaats bezoek werden er twee controleboringen uitgevoerd. Uit de controleboringen bleek dat de tertiaire bodem tussen de 0,7 m onder het maaiveld in het zuiden en 0,8 m onder het maaiveld in het zuiden voorkomt. De tertiaire laag kwam in beide boringen meteen onder de A-horizont voor. In de volledige dikte van de A-horizont konden we fragmenten van baksteen en ander bouwpuin vaststellen. Het laat pleistocene dekzand, dat te verwachten is volgens de bodemkaart van Vlaanderen, was hierbij afwezig. De resultaten van de boringen die reeds in de omgeving werden uitgevoerd en worden weergegeven op Geopunt Vlaanderen, geven aan dat de tertiaire laag zich op een diepte tussen de 0,6 m en de 1,8 m situeert. Mogelijk dagzoomt de tertiaire laag binnen het plangebied. Dit doet ons vermoeden dat de bodem binnen het plangebied reeds verstoord is tot op het tertiaire niveau.

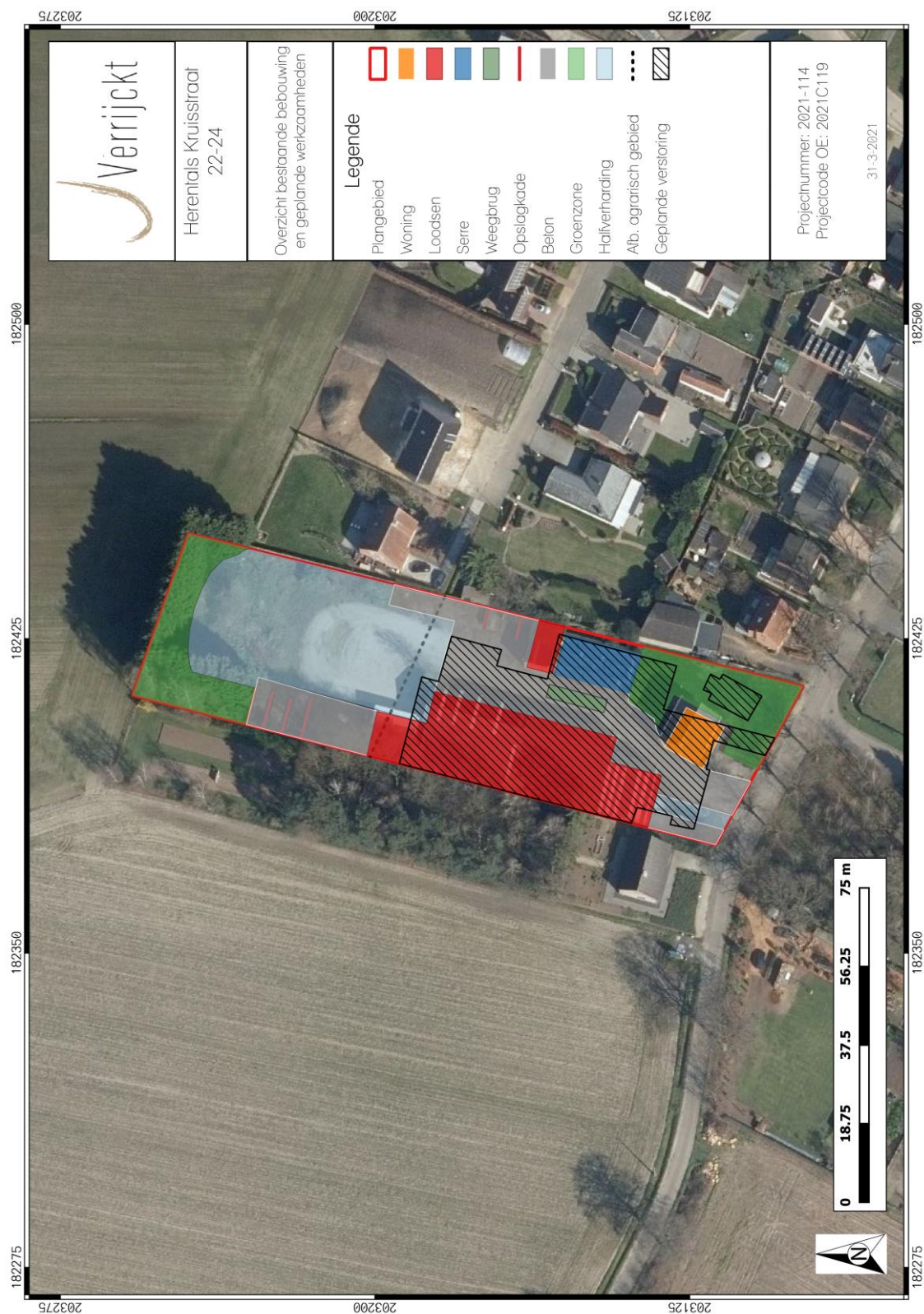
Op basis van de resultaten van dit bureauonderzoek kunnen we er vanuit gaan dat het bodemarchief met eventueel aanwezige archeologische waarden danig verstoord zijn, dat de potentiële kenniswinst die zou kunnen voortvloeien uit vervolgonderzoek met ingreep in de bodem eerder miniem tot zelfs nihil zal zijn. De geplande ontwikkeling van 11 nieuwbouwwoningen met overdekte parking wordt voorzien in de reeds bebouwde en verharde zone (fig. 3). Voor de bouw van deze woningen wordt een fundering op volle grond voorzien. De betonplaat wordt voorzien op een diepte van ca. 17.40 m +TAW. De funderingssleuven onder de draagmuren bevinden zich op een diepte van ca. 16.40 m +TAW. Op basis van deze gegevens adviseren we op basis van de resultaten van het bureauonderzoek dat geen verder vervolgonderzoek met ingreep in de bodem.

Figuur 1: inplantingsplan

Figuur 2: Bestaande bebouwing & verharding binnen plangebied

Figuur 3: bestaande bebouwing en verharding in vergelijking met geplande bebouwing

2.3 Afweging noodzakelijk verder vervolgonderzoek

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat het bodemarchief met potentieel aanwezige archeologische waarden in het verleden verstoord zijn geraakt. De resultaten van het booronderzoek bevestigen de conclusie dat het terrein door de bestaande bebouwing en het toenmalige terreingebruik danig verstoord is geraakt, waardoor het aanwezige bodemarchief met potentieel aanwezige archeologische waarden reeds werden vernietigd. Met deze reden is vervolgonderzoek niet meer opportuun, aangezien de kenniswinst uit vervolgonderzoek eerder beperkt tot zelfs nihil kan beschouwd worden. Rekening houdende met de kosten-batenanalyse adviseert J. Verrijckt bvba om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkelingen.

3 Programma van maatregelen

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan geconcludeerd worden dat er geen vervolgonderzoek noodzakelijk is. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek is met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed, het potentieel op kennisvermeerdering en de haalbaarheid van eventueel verder onderzoek.

Deze beslissing steunt op onderstaande redenering:

- Voldoende info aanwezigheid site: Ja.
- Het perceel is momenteel grotendeels bebouwd en verhard. De woning aan de straatkant beschikt volgens de opdrachtgever over een kelder, centraal tussen de bebouwing bevindt zich een weegbrug waarvan de kuil onder de weegbrug minstens 1,8 m diep is.

Om een goed zicht te krijgen op de situatie op het terrein zijn we op 19 maart 2021 op plaats bezoek geweest. Tijdens het plaats bezoek konden we vaststellen dat de bestaande verharding een minimale diepte kent van 0,35 m. Onder deze verharding konden we nog meer verharding vaststellen in de vorm van beton, waardoor we de totale dikte van de verharding niet exact konden bepalen. Uit de controleboringen bleek dat de tertiaire bodem tussen ca. 0,7 m en ca. 0,8 m onder het maaiveld voorkomt. De tertiaire laag kwam in beide boringen meteen onder de A-horizont voor. In de A-horizont konden we fragmenten van baksteen en ander bouwpuin vaststellen. Het laat pleistocene dekzand, dat te verwachten is volgens de bodemkaart van Vlaanderen, was hierbij afwezig.

Aangezien we onder de bestaande verharding (die een minimale dikte van 0,35 m) kent, nog verharding konden vaststellen in de vorm van beton en we uit de controle boringen weten dat de bodem reeds verstoord werd, kunnen we er vanuit gaan dat het aanwezige bodemarchief met potentieel aanwezige archeologische waarden grotendeels verstoord zijn.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

4 Lijst met figuren

Figuur 1: inplantingsplan	5
Figuur 2: Bestaande bebouwing & verharding binnen plangebied	6
Figuur 3: bestaande bebouwing en verharding in vergelijking met geplande bebouwing	7

5 Bibliografie

BORSBOOM, A. & P. VERHAGEN, 2012. KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek Deel:
Proefsleuvenonderzoek (IVO-P). SIKB